

COLUMN

Muzeyyen Arslan is onderzoeker bij de afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg en Interne Geneeskunde in het Erasmus MC. Muzeyyen is betrokken bij het project VIDI-Self-management of patients with advanced cancer. What is the current state of play for the self-management of patients?

Auteur: Muzeyyen Arslan

Zelfmanagementondersteuning: tussen leven en dood

Een ongeneeslijke ziekte heeft invloed op het type en de hoeveelheid zorg die iemand nodig heeft. Veelvoorkomende klachten zoals pijn, kortademigheid, misselijkheid en braken hebben de neiging om in de loop van de tijd progressief in ernst toe te nemen. Daarmee verergeren vaak ook de rol- en emotionele problemen die patiënten ervaren. Onzekerheid over de prognose, toekomstige afhankelijkheid en resterende tijd is vaak meedogenloos. Net als bezorgdheid over de last of over het welzijn van het gezin.

Uitdagingen van de laatste levensfase

De uitdaging is om in het licht van deze symptomen, die horen bij de aandoening, en de medische mogelijkheden van het moment te zoeken naar een nieuwe balans en naar het verhogen van de kwaliteit van leven. Zelfmanagement, in de zin van het adequaat omgaan met de gevolgen van een ziekte in het dagelijks leven, is belangrijk voor ongeneeslijk zieken. Zelfmanagement is divers en veelzijdig. En juist om deze reden is vaak ondersteuning nodig van verpleegkundigen bij de uitdagingen van de laatste levensfase. Zelfmanagementondersteuning vereist een geïndividualiseerde aanpak die is ingebed in solide partnerschappen met naasten van de patiënt en de betrokken verpleegkundigen.

Meer verantwoordelijkheid

Het kunnen bieden van kwalitatieve ondersteuning bij zelfmanagement hoort tot de kerntaken van verpleegkundigen/verpleegkundig specialisten. Verpleegkundig specialisten hebben hierin meer verantwoordelijk-

heid, aangezien zij een zelfstandige behandelrelatie met de patiënt aangaan.

In ons onderzoek hebben we ons gericht op de self-efficacy en het gedrag van verpleegkundig specialisten ter ondersteuning van zelfmanagement van patiënten met een ongeneeslijke ziekte en hun naasten. Daaruit

Verpleegkundig specialisten vinden dat zij zelfmanagement beter kunnen ondersteunen dan dat zij in de praktijk doen

blijkt dat verpleegkundig specialisten vinden dat zij het zelfmanagement van patiënten met een ongeneeslijke ziekte en hun naasten beter kunnen ondersteunen dan dat zij in de praktijk doen. Wij zijn van mening dat verpleegkundigen zowel in het onderwijs als in de praktische setting moeten worden ondersteund, zodat ze beter kunnen reflecteren op hun competenties in zelfmanagementondersteuning in de praktijk.

Meer weten? In het artikel *Het Leven met Kankerprogramma; meer eigen regie voor mensen met gevorderde en hun naasten* in *Oncologica 4-2021* lees je hoe het zelfmanagementprogramma van Erasmus MC mensen met gevorderde (ongeneeslijke) kanker en hun naasten te ondersteunt bij het omgaan met de ziekte en het behouden van regie over hun dagelijks leven.